

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Jiřího Gottwalda a soudců Mgr. Barbory Berkové a Mgr. Michala Rendy ve věci žalobce **Mgr. et Mgr. V. M., Ph.D.**, bytem M. n. 73, P., zastoupeného Mgr. Robertem Cholenským, Ph.D., advokátem se sídlem Bolzanova 461/5, Brno, proti žalovanému **Krajskému ředitelství policie Olomouckého kraje**, se sídlem tř. Kosmonautů 189/10, Olomouc, **o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem ze dne 12. 9. 2016,**

takto:

I. Žaloba se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Žalobce se žalobou doručenou soudu dne 16. 9. 2016 domáhal ochrany proti nezákonnému zásahu policisty dle § 82 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Konkrétně požadoval, aby soud určil, že byl nezákonný zásah spočívající ve výzvě a následném vynucování toho, aby žalobce prokázal svou totožnost, ke kterému došlo dne 12. září 2016 kolem 22.30 hod. poblíž žalobcova obydlí na pozemku parc. č. X

v O.-N., a aby soud žalovanému zakázal v uvedeném porušování žalobcova práva pokračovat.

Žalobce v žalobě popsal, že bydlí v maringotce umístěné v areálu tvořeném pozemkem parc. č. X v O.-N., jehož vlastníkem je Hasičský záchranný sbor Olomouckého kraje (dále jen „HZS“), jenž nemovitost, pro kterou nemá využití, pronajímá spolku Z. ž. (IČ: X), a ten ji dále dovoluje využívat žalobci a dalším cca 10 osobám. Areál je oplocen a přístup do něj je možný přes uzamykatelnou branku. Dne 12. září 2016 kolem 22.30 hod. se na místo dostavila hlídka Policie České republiky tvořená třemi policisty, kteří obyvatelům areálu sdělili, že mají hlášení o tom, že je v areálu hluk a jdou proto prověřit, zda se tam nezdržují osoby „v pátrání“. Poté policisté provedli ověření totožnosti pěti přítomných osob a žalobce. Jelikož k podobné události v minulosti došlo již několikrát, přičemž zákon neumožňuje plošnou perlustraci osob odůvodněnou tím, že policisté hledají blíže neurčené „osoby v pátrání“, a žalobce tyto zásahy do jeho soukromí obtěžují. Z mapy okolí je dle žalobce zřejmé, že nejbližší obytná zástavba se nachází ve vzdálenosti cca 500 metrů, je tedy prima facie vyloučeno, že by někdo mohl být rušen hlukem z areálu; nehledě na to, že v danou dobu nikdo z jeho obyvatel hluk nezpůsoboval, v místě byl klid. Výzva k prokázání totožnosti se tak jeví jako zneužití zákonem dané pravomoci. Policisty udávaný důvod, tedy zjišťování, zda někdo z obyvatel areálu není „v pátrání“, rámcově odpovídá ustanovení § 63 odst. 2 písm. e) zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZPČR“). Na posuzovanou věc však mutatis mutandis dopadají závěry vyslovené Krajským soudem v Brně v rozsudku ze dne 24. září 2015, č. j. 30 A 17/2015-44, jenž odkazoval v odůvodnění na rozsudek Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“) ze dne 27. 8. 2014, č. j. 2 As 35/2014-109, a to v té části argumentace, kdy soud vyslovil závěr, že důvod předjímaný § 63 odst. 1 písm. e) ZPČR je naplněn tehdy, pokud osoba odpovídá některé konkrétní hledané či pohřešované osobě. Bez splnění této podmínky nelze tento důvod pro prokázání totožnosti aplikovat, a to ani s poukazem na obecné vymezení úkolu policie v § 2 ZPČR, ani při plošně určené bezpečnostní akci zaměřené na pátrání po osobách či věcech. V posuzované věci proto dle žalobce byla uvedeným způsobem odůvodněná a z uvedeného důvodu daná výzva k prokázání totožnosti nezákonná, stejně jako bylo a limine nezákonným to, že policisté překonali branku a vstoupili do areálu, aniž by k tomu měli zákonnou pravomoc.

Podáním doručeným soudem dne 3. 10. 2016 žalobce na výzvu soudu upřesnil, že ke splnění výzvy k prokázání totožnosti byl nucen hrozbou, že bude předveden.

Žalovaný požadoval zamítnutí žaloby. V písemném vyjádření k žalobě uvedl, že policisté byli na místo přivoláni kvůli hluku a prvně ztotožněné osoby identifikovali v souladu se zákonem z důvodu, že od nich bylo potřeba vysvětlení. Samotný žalobce pak byl ztotožněn z důvodu, že odpovídal popisu konkrétní hledané osoby. Pravdivé není ani tvrzení žalobce, že by k podobné události došlo v minulosti již několikrát. Pokud by k výjezdu nebyl důvod, hlídku by logicky ani nikdo nevolal. Vzdálenost nejbližších budov nemusí být směrodatná, za dobrých povětrnostních podmínek může být hluk slyšitelný kilometry daleko, zejména jsou-li v místě zvířata a více osob pohromadě. Na základě oznámení je pak policie povinna konat

a oznámení prověřit. Objekt obývaný žalobcem není odlehlý, neboť bezprostředně navazuje na komunikaci, která je hojně využívána obyvateli přilehlé zástavby (zkratka, rekreační stezka), a od objektu je dále cca 50 metrů vzdálená cyklostezka. Zasahující policisté byli členové Pohotovostního a eskortního oddělení, oddělení pořádkové policie, Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje (dále jen „PEO“), jehož stěžejním úkolem je pátrání po osobách v terénu a udržování povědomí o pohybu a pobytu rizikových skupin obyvatel. V noci na 13. 9. 2016 se hlídka PEO pohybovala po území celého města Olomouce a při své služební činnosti zjistila a ztotožnila na celém území města 11 osob bez domova, přičemž n. objekt obývaný žalobcem hlídka kontrolovala až na základě oznámení kolemjdoucí osoby. Osoba žalobce nebyla členům hlídky známá z předchozí služební činnosti. Bylo dílem náhody, že žalobce, dostavivši se na jednání s hlídkou ze své vlastní vůle, při jednání členovi hlídky obličejovými rysy evokoval osobu v celostátním pátrání, a to D. S.. Policisté tedy zjišťovali totožnost osob na místě primárně z důvodu, že potřebovali podání vysvětlení o možném přestupku, a až samotného žalobce se pak týká důvod ke ztotožnění pro podobnost se zcela konkrétní, individuálně určenou, hledanou osobou. Nejednalo se tedy o „plošnou“ kontrolu bez konkrétního důvodu. Žalobcem připomínané judikатурní případy byly skutkově zcela odlišné, proto závěry soudů v těchto věcech nelze na posuzovaný případ aplikovat. Policisté vstoupili do prostoru, který byl v podstatě volně přístupný veřejnosti či jiným osobám bez konkrétního právního vztahu k místu. Branka byť uzamykatelná, byla v okamžiku vstupu hlídky na pozemek neuzamčená a otevřená. Jedná se přitom o pozemek organizační složky státu, začleněné navíc spolu s Policií ČR do jednoho Integrovaného záchranného systému. I v případě, kdy by nebyl pozemek volně přístupný (soukromý pozemek chráněný před vstupem neoprávněných osob), je dáno oprávnění policie ke vstupu na základě § 40 odst. 1 a 2 ZPČR (dle informací dostupných policii mělo docházet k závažnému rušení veřejného pořádku, k rušení nočního klidu, mohlo zde docházet k týrání zvířat, mohlo též docházet k neoprávněnému užívání cizí věci, tedy nemovitosti, bez užívacího titulu atp.). Žalobce byl vyzván policií k prokázání totožnosti z důvodu podobnosti s hledanou osobou dle § 63 odst. 2 písm. e) ZPČR, přičemž policejní hlídka svůj postup jasně zdůvodnila. Hlídka rovněž v souladu se zásadou přiměřenosti (§ 11 ZPČR) žalobce opakovaně vyzvala k tomu, aby uvedl údaje nezbytné pro jeho ztotožnění, neboť u sebe neměl občanský průkaz či jiný doklad totožnosti. Policisté jednali s žalobcem zdvořile, ctili jeho práva a jejich chování tak nelze označit za „šikanu“. Policisté se po celou dobu snažili situaci neeskalovat, snažili se o nalezení takového řešení, které umožní dosáhnout cíle bez nutnosti sáhnout k silovému řešení, které by mohlo spočívat např. v zajištění osoby pro neuposlechnutí výzvy. Naopak z konfrontačního postupu žalobce je zřejmá snaha policisty vyprovokovat. Žalobce byl po celou dobu soustavně poučován o tom, co by jeho případný postup znamenal (např. v souvislosti s jeho úmyslem odejít pro občanský průkaz). Na policejní rozhodování v terénu nelze přitom klást nadměrné a nerealistické požadavky, neboť to by mohlo mít do budoucna rdousící dopad na policejní iniciativu (viz bod 35 rozsudku NSS ze dne 25. 5. 2015, č. j. 6 As 255/2014-42, nebo rozsudek téhož soudu ze dne 17. 8. 2011, č. j. 1 As 63/2011-90). Dále žalovaný akcentoval úkoly Policie ČR vymezené v § 2 ZPČR, tedy zejména chránit bezpečnost osob, majetek a veřejný pořádek, a zároveň povinnost iniciativy, spočívající mj. v povinnosti provést úkon v rámci své pravomoci. Hlídka PEO, která pouze požádala o ztotožnění žalobce, o své vůli úkon nijak neprodlužovala, na rozdíl od žalobce, který setkání na svůj úkor sám protáhl až na ¼ hodiny, po kterou fakticky odpíral součinnost

a odmítal uposlechnout výzvy úřední osoby, ač k tomu byl povinen (viz rozsudek NSS ze dne 17. 8. 2011, č. j. 1 As 63/2011-90, usnesení ÚS ze dne 19. 2. 2013, sp. zn. II. ÚS 3503/11, nebo rozsudky NSS ze dne 24. 11. 2011, č. j. 7 As 97/2011-68 a ze dne 28. 1. 2016, č. j. 10 As 236/2015-36). Žalobce nebyl k ničemu nucen ani pod hrozbou donucení či násilí, naopak od počátku nabízel policistům, že s nimi sám pojede na služebnu. Policisté se (úspěšně) pokoušeli jakémukoliv použití donucení předejít.

Žalobce v replice k vyjádření žalovaného, doručené soudu dne 14. 12. 2016, označil tvrzení žalovaného, že žalobce se podobal konkrétní hledané osobě, D. S., za účelové. Sami policisté totiž během úkonu připustili, že provádějí plošnou perlustraci všech osob, které se na pozemku nacházejí, nikoli že by pátrali po konkrétní hledané osobě, již se žalobce domněle podobá. Z žalobcem doloženého zvukového záznamu komunikace s policisty se jednoznačně podává, že policisté na místě opakovaně uvádějí, že se chtějí přesvědčit, zda se na pozemku nezdržuje „osoba v pátrání“. Dále je třeba odmítnout snahu žalovaného argumentovat tím, že žalobce obývá pozemek protiprávně, popř. na hranici zákona, a je tedy potenciálně problémovou osobou. Pobyt žalobce na pozemku je plně v souladu s právem, přičemž žalovaný ani neuvedl žádné konkrétní skutečnosti, z nichž by plynul opak. Soud by měl dle žalobce posoudit jako předběžnou otázku, zda byl v souladu se zákonem samotný vstup policistů do areálu, neboť byl-li nezákonný vstup policistů na pozemek, byly bez dalšího nezákonné i všechny úkony, jež tam prováděli, tedy i výzva k prokázání totožnosti. Ustanovením § 40 odst. 1 a 2 ZPČR v této souvislosti nelze argumentovat, neboť nebyla zjevně naplněna hypotéza ani jedné z uvedených právních norem. Zcela smyšlené a účelové je nadto rovněž tvrzení žalovaného, že v areálu byl hluk. Žalobce uznává, že jednání policistů prima facie směřovalo k posílení veřejného pořádku, avšak je nutné je reprobovat, neboť plošná perlustrace osob se přičítá kautelám materiálního právního státu. Pravomoc policejních sborů perlustrovat osoby plošně, dokonce v jejich obydlí, vyjma zcela výjimečných situací typu teroristického útoku, je znakem totalitní diktatury a v demokratickém právním státě nemůže mít takové jednání místo.

Při jednání soudu žalobce zdůrazňoval, že se jednalo o plošnou lustraci osob, tvrzení o podobnosti žalobce s osobou v pátrání považuje za neudržitelnou legendu. Poukázal na vzdálenost místa incidentu od nejbližší bytové zástavby, přičemž zpochybnil také tvrzení, že by mohl být kolemjdoucí cyklista rušen štěkajícím psem, stejně jako skutečnost, že by policisté neztotožnili oznamovatele přestupku, tj. onoho kolemjdoucího, na jehož podnět na místo zásahu přijeli. Policisté pro žalobce poslali pana Z., což dle žalobce vylučuje žalovaným tvrzenou skutečnost, že měl být žalobce podobný nějaké osobě v pátrání, obzvláště za situace, kdy byla na místě úplná tma. Jelikož není žalobce osobě na fotografii vůbec podobný, jde o zřetelnou snahu žalovaného zpětně předmětný zákrok ospravedlnit. Věrohodnost příslušníky sepsaných úředních záznamů dle žalobce zpochybňuje i tvrzení jednoho z nich, že žalobce měl na místě uvádět, že vede s policií válku, což je však vyvráceno obsahem nahrávky. Žalobce u jednání opakovaně zdůrazňoval, že na předmětném neosvětleném místě byla ve 22:30 hod. značná tma.

Podle § 82 s. ř. s. každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením (dále jen "zásah") správního

orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, může se žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný.

Z konstantní judikatury soudů ve správním soudnictví vyplývá, že ochrana podle § 82 s. ř. s. je důvodná jen tehdy, jsou-li (kumulativně), tedy zároveň, splněny následující podmínky: Žalobce musí být přímo (1. podmínka) zkrácen na svých právech (2. podmínka) nezákonným (3. podmínka) zásahem, pokynem nebo donucením ("zásahem" v širším smyslu) správního orgánu, který není rozhodnutím (4. podmínka) a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo (5. podmínka). Není-li byt' jen jediná z uvedených podmínek splněna, nelze ochranu podle § 82 s. ř. s. poskytnout (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 3. 2005 č. j. 2 Aps 1/2005-65, publikovaný pod č. 603/2005 Sb. NSS).

Na rozdíl od řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu dle § 65 a násl. s. ř. s., které má povahu řízení přezkumného, má řízení o zásahové žalobě charakter řízení nalézacího (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 5. 2015 č. j. 6 As 255/2014-42, č. 3240/2015 Sb. NSS). Z uvedené charakteristiky řízení vyplývá, že je procesní povinností žalobce tvrdit a prokázat, že došlo k zásahu správního orgánu vůči jeho osobě, přičemž za splnění těchto procesních povinností nese žalobce procesní odpovědnost (břemeno tvrzení a břemeno důkazní), zatímco na bedrech soudu leží povinnost právně posoudit zákonnost uvedeného zásahu.

Žalobce v posuzované věci dle krajského soudu splnil povinnost tvrzení, neboť podrobně vylíčil rozhodné skutečnosti.

Z důkazů provedených při jednání soud zjistil následující rozhodné skutečnosti:

- z obsahu audio nahrávky (CD nosič v přílohové obálce spisu) soud zjistil, že žalobce oslovil policejní hlídku na místě se slovy: „Co chcete?“, na což mu některý z policistů odpověděl: „Občanku.“ Žalobce se zeptal, zda může vědět, z jakého důvodu, odpověděl některý z policistů: „Pátrání po osobách.“ Žalobce se na to zeptal, zda jej mohou policisté poučit dle § 13 ZPČR, na což mu policista sdělil, že když to žalobce tak dobře ví, tak zajisté ví i to, že policisté mají právo zkontrolovat, zda není osobou v pátrání a on má na druhé straně povinnost sdělit údaje o své osobě. Na to žalobce uvedl, že to ví. Poté se žalobce zeptal: „A můžete mi ještě vysvětlit, kdo vás pustil na ten pozemek?“, na což policista odpověděl: „Jsme tady proto, že bylo hlášený, že je tady křik a problémy, proto jsme sem přišli, dotázali se, kolik Vás tady je, bylo hlášený, Váš kolega říkal, že tady takhle jste, tak jsme chtěli zkontrolovat, jestli tady ty osoby prostě, jestli se to zakládá na tom třeba, že by tady mohly být osoby, které by mohly být v pátrání nebo nějakou trestnou činností. Heleďte, neberte to nějak špatně. My vás zkontrolujeme, všichni ostatní to nahlásili...Budte v klidu, nikdo vás tady nechce buzerovat, my to zkontrolujem a hotovo.“ Na to žalobce stále souhlasně uváděl: „Jo, dobrý, jo, jo.“ Dále policista pokračoval: „Jako může to taky a nemusí být pravda. Nemáme potvrzený to, že říkal tady pán, že od toho včelaře to máte povolený, nebo že to někomu patří. Ten pozemek jako jednoznačně přiznal, a mi to je jako asi jasný, že pozemek jako nepatří vám. Nejste majitelem?“ Na což žalobce uvedl: „No to jako ne.“, proto žalobce pokračoval: „Takže určitě tady

nemůžete říkat, že jako já jsem vám nějakým způsobem vnikl na pozemek, takže to berte v klidu zase.“ Na to žalobce uvedl: „To jako jasně“. Poté žalobce uvedl, že ale teď u sebe občanku nemá, na což mu policisté sdělili, že to nevadí, že stačí, když nahlásí jméno. Na to se žalobce zeptal, zda může poprosit, zda mu policisté vydají podle § 109 ZPČR potvrzení o provedeném úkonu, na což mu policista sdělil, že taková povinnost v uvedeném ustanovení uložena není, přičemž počali debatovat s žalobcem o tom, za jakých podmínek má policie povinnost potvrzení vydat. Na výzvu policisty, aby jej žalobce nepoučoval o znění zákona, žalobce uvedl: „Já už jsem nad policistama soudy vyhrál, pan plukovník J. by vám to mohl vyprávět. Klidně, můžeme to udělat takhle: pojedem na stanici, tam vám samozřejmě řeknu moje iniciály a vy mi dáte vlastně jakoby potvrzení o provedeném úkonu. Jako já s váma klidně pojedu, já jakoby čas mám zrovna a všechno si nahrávám, takže pohoda. Pan plukovník Jílek už se mnou soud prohrál se mnou.“ Poté se policista zeptal žalobce, zda si rád hraje na takového chytrolína a zda ví o tom, že má povinnosti podle zákona, tak proč nechce akceptovat, že má nejen práva, ale i povinnosti. Žalobce se na to ptal, jak by se policistům líbilo, kdyby u nich někdo zaklepal a chtěl po nich občanku, když on na daném místě bydlí. Na to policista uvedl, že by v takovém případě neměl žádný problém, neboť by věděl, že občanský průkaz vyžaduje policista, který je při výkonu své činnosti vázán zákazem zneužití své pravomoci k tomu, aby si tím nějak přilepšil nebo někomu ublížil. Uvedl, že je na místě za účelem vykonání své práce a zda si rozumí. Žalobce uvedl, že rozumí. Poté se ho policista opakovaně zeptal: „Tak nahlásíte ty údaje, nebo pojedem?“ Na to žalobce uvedl, že nahlásí, ale chce to potvrzení, což opakovaně zdůraznil. Poté uvedl, že si ještě skočí pro tužku a papír, aby si napsal čísla policistů, na což mu policista odpověděl: „Prosím Vás, nikam neodcházejte, protože ve chvíli, kdy odcházíte z místa, kdy já vás vyzývám k tomu, teď už jménem zákona, vyzývám, abyste sdělil svou totožnost za účelem zjištění, jestli nejste osobou v pátrání, tak byste se mohl dopustit toho, že jste neuposlechl výzvy a že mi chcete např. odejít z místa, a už bych musel použít donucovák. Prosím vás, přestaňte dělat problémy.“ Na to žalobce začal oponovat, že tedy policisté zřetelně dobře vědí, že žalobce nemusel vůbec vyjít z maringotky, a že přišel dobrovolně, neboť by policista za ním dovnitř nemohl. Policista se poté zeptal, zda má žalobce ke svému postoji nějaký důvod, zda je osobou v pátrání? Žalobce uvedl, že není, ale že má s policií špatné zkušenosti, že mu zde dělali domovní prohlídku, přičemž k dotazu policistů tyto ujišťoval, že se oni k němu chovají pěkně. Policisté odpověděli, že žalobce se ale k nim takto nechová a že se člověk chová k druhým tak, jak chce, aby se oni chovali k němu a opětovně jej žádali, aby nedělal problémy, když vidí, že policisté toliko dělají svou práci. Na to žalobce uvedl, že Mgr. et Mgr. V. M., Ph. D., nar. X, a dále, že klidně půjde pro občanku, na což mu však policisté odpověděli, že to není nutné, přičemž telefonicky ověřili totožnost žalobce i skutečnost, že tento není osobou v pátrání. Poté k dotazu policistů, proč se žalobce s policií soudil, odpověděl, že proto, že po něm chtěli prokázání totožnosti z nezákonných důvodů. Dále žalobce opětovně namítal, že by se policistům rovněž nelíbilo, kdyby někdo narušoval jejich domovní svobodu, na což mu policisté sdělili, že se slušně domluvili s pánem tady a ten řekl, že pro žalobce dojde, přičemž uznali, že oprávněním k případnému vstupu do maringotky, kde se žalobce nacházel, nedisponovali. Dále se policisté dotazovali žalobce, zda má nájemní smlouvu a s kým, na což žalobce uvedl, že se na pozemku nacházejí se souhlasem pronajímatele, a to HZS, resp. na základě dohody s občanským sdružením, tudíž

policisté potřebují ke vstupu na pozemek souhlas tohoto pronajímatele. Policisté uvedli, že vstup na pozemek není zabezpečený, že se tam nachází odemčená branka, přičemž za situace, kdy si lidé stěžovali na hluk, neměli policisté jinou možnost, neboť by se od branky nemohli nijak dozvonit. Dále žalobce zpochybňoval oprávnění policistů jezdit kontrolovat jakoukoli stížnost na hluk. Uvedl, že se mu to nelíbí a že už bude vše řešit soudně, neboť podání stížnosti nemá žádný význam. Dále popisoval, že mu v místě dělali prohlídku „kretění“ z ÚOOZ („blbej Š., kretén, ušatej traktorista“) a že je z uvedeného důvodu žaluje a chce 100 Kč. Dále znovu požádal o potvrzení, s tím, že si pro to s policisty pojede a aspoň na ně bude mít nějakou památku, s tím, že si vždycky říkal, že když sem přijedou policisté, že se nechá odvézt na služebnu. Poté pobaveně uvedl, že tito policisté jsou hodní, tak s nimi nemůže nic pořídít. Poté se znovu dovolával vydání potvrzení o provedeném úkonu dle § 109 ZPČR, avšak policisté existenci takové povinnosti zpochybňovali. Dále se zeptali, zda žalobce nenapadlo, že policisté kontrolují, aby byl pořádek. Žalobce uvedl, že toho si je vědom, ale že je to bizarní, že on také nekontroluje, jestli je někde pořádek, že musí být vždy zákonný důvod. Následně se žalobce dotazoval, z které strany má nastoupit do policejního auta, avšak policisté mu sdělili, že nikam nepojede. K žádosti o potvrzení uvedli, že na kontrolu občanky venku mu nebudou vydávat potvrzení. Policista se závěrem dotázal žalobce, zda mu stojí za to, dělat problémy policii, pokud tato nedělá problémy jemu. Žalobce uvedl, že pracoval, měl pracovní telefonát a policie jej vytáhla z jeho bytu, na což neměla právo. Uvedl, že příště nevyleze. Policista mu odpověděl, že má na to právo a opětovně přiznal, že v takové situaci by policisté nemohli do jeho obydlí vstoupit. Závěrem žalobce uznal, že policisté jsou slušní, ale přesto je poučuje o jejich zákonných povinnostech;

- z úředních záznamů policistů nstržm. Bc. R. H., nstržm. R. H. a nstržm. J. Š., že dne 12. 9. 2016 hlídka služebním vozidlem H., RZ: X, prováděla činnost zaměřenou na zjištění pohybu osob bez domova a jejich aktuální místo pobytu. Z toho důvodu provedli prohlídku několika vybydlených objektů za účelem zjištění pohybu a pobytu osob, které jsou rizikovou skupinou s ohledem na jejich časté protizákonné jednání, přičemž zjistili a ztotožnili celkově 11 osob bez domova. Ve 22:15 hodin hlídku při přesunu z ulice H. na ulici O. upozornil kolemjdoucí muž se psem na nadměrný hluk, křik a štěkot psů vycházející z prostoru objektu bývalých kasáren nacházejících se za heliportem ZZS. Po příjezdu k pozemku označenému oznamovatelem zjistili, že se oznámení zakládá na pravdě a z prostoru pozemku se ozývá křik osob a štěkot psů. Do prostoru objektu vstoupili otevřenou brankou ze strany objektu přiléhající k asfaltové silnici, za účelem zjištění, jestli zde nedochází k závažnému narušování veřejného pořádku - rušení nočního klidu, nebo jinému protiprávnímu jednání. Na pozemku se nacházelo několik osob, kozy a psi v oploceném prostoru a byl zde nepořádek z nashromážděného odpadu. Na místě hlídka kontaktovala osoby, které vyzvala k prokázání totožnosti dle § 63 odst. 2 písm. d) ZPČR. Z předložených OP, nebo sdělených osobních údajů ztotožnili policisté J. Z., nar. X, M. M., nar. X, M. D., nar. X a G. V., nar. X, kteří byli po poučení dle § 61 odst. 3 ZPČR požádáni k podání vysvětlení dle § 61 odst. 1 písm. a) ZPČR, při němž tito uvedli, že se bavili hlasitě mezi sebou a snažili se uklidnit štěkající psy, a dále, že jsou osobami bez domova. K dotazu na jejich práva k předmětnému pozemku jeden z mužů odpověděl, že majitelem pozemku je HZS Olomouckého kraje a že zde přebývají na základě vzájemné ústní dohody. Nstržm. H. poučil osoby, že hlasitá mluva, křik a štěkot je po 22:00 hodině

z pohledu zákona považován za přestupek dle § 47 odst. 1 písm. c) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o přestupcích“). Vzhledem k odlehlosti místa bylo jednání řešeno domluvou a poučením osob ze strany členů hlídky PČR. Po provedení výše uvedených úkonů odněkud z pozemku přišel další muž, který se hlídky začal dotazovat, proč zde provádí kontrolu. Nstržm. H. muži vysvětlil, že hlídka přijala oznámení o hluku a štěkotu přicházejícímu z prostoru pozemku a tedy měla podezření na narušování veřejného pořádku rušením nočního klidu, nebo jiné protiprávní jednání. Vzhledem k tomu, že nstržm. H. muž připomínal D. S., který je v informačním systému PČR vedený od r. 2011 jako osoba v pátrání, vyzval muže k prokázání totožnosti dle § 63 odst. 2 písm. e) ZPČR. Jelikož chtěl muž znát důvod lustrace, sdělil mu nstržm. H. v souladu s § 13 ZPČR, že se jedná o kontrolu, zda není osobou v pátrání. Toto muž opakovaně odmítal s tím, že policie nemá právo požadovat od něj OP. Muž hlídce sdělil, že považuje jednání PČR za nezákonné a že v současné době vede nebo vedl v tomto ohledu žaloby proti ní, přičemž uvedl několik situací, kdy byl v kontaktu s PČR při provádění zákroků, nebo úkonů a kdy vždy podle jeho názoru šlo ze strany PČR o protiprávní jednání a šikanu vůči jeho osobě. Po celou dobu rozhovoru držel muž v ruce ve výši prsou telefonní přístroj a upozornil policisty, že si bude hovor nahrávat. Členové hlídky nechtěli situaci eskalovat, proto se muži slušně a opakovaně snažili vysvětlit, že nejde o věc v osobní rovině, nebo o šikanu ze strany PČR, ale o provedení úkonu, k němuž hlídku PČR zavazuje zákon. Muž na základě těchto argumentů uznal oprávnění PČR a sdělil hlídce, že si půjde někam pro OP. Protože měl nstržm. H. obavu, že se muž již nevrátí a nechtěl jej s hlídkou následovat do neznámého prostoru ve tmě, vyzval muže ke sdělení jeho osobních údajů se slovy jménem zákona a poučením, že může být použito donucovacích prostředků, pakliže výzvu neuposlechne a z místa odejde. Muž následně sdělil své jméno a datum narození. Na základě těchto údajů byl ztotožněn nstržm. H. jako V. M., nar. X, trvale bytem M. n. 73, P.. Poté provedl nstržm. H. lustraci osoby v IS PČR – PATROS prostřednictvím služebního telefonu s negativním výsledkem. Jelikož hlídka na místě nezjistila žádná další ohrožení, nebo porušení vnitřního pořádku a bezpečnosti, pozemek opustila;

- z mapy (č. I. 5 spisu) soud zjistil, že areál, v němž mělo dojít k zásahu, se nachází ve volném prostoru, obklopený poli a stromy porostlými pozemky, cca 300 m od areálu označeného v mapě jako „Nábytek Žlutá hala“ a cca 450 m od zástavby rodinných domů, přičemž s pozemní komunikací, oddělující rodinnou zástavbu od volného prostranství, je areál spojen účelovou komunikací;
- z výpisu z policejního systému PATROS ze dne 25. 10. 2016, že od 18. 3. 2011 je v policejním pátrání podezřelá osoba D. S., nar. X, bytem posledně C. 1043/6, O.;
- z výpisu z policejní evidence ze dne 2. 11. 2016, že žalobce byl PČR kontrolován třikrát, a to dne 8. 1. 2016 v Olomouci na tř. Svobody, dne 12. 5. 2016 v Ústí nad Labem a dne 12. 9. 2016 v O. na H. ulici (posuzovaná věc);
- srovnáním fotografie D. S. (č.l. 28 spisu) s podobou žalobce, že oba muži mají štíhlý, oválný obličej, přičemž D. S. je na fotografii krátkovlasý, zatímco žalobce má dlouhé vlasy s dredy, stažené při jednání do copu, resp. drdolu;
- z vyjádření vedoucího PEO, npor. Bc. M. F., že jedním ze stěžních úkolů příslušníků PEO je udržování povědomí o pohybu pobytu rizikových skupin obyvatel (osoby bez domova, osoby s kriminální minulostí, apod.), které se různě seskupují ve zpravidla neobývaných, opuštěných či vybydlených olomouckých objektech, a je u nich vysoká pravděpodobnost výskytu hledaných osob.

K naplnění úkolu PEO, jímž je provádět pátrání po osobách v terénu, je nezbytné udržovat si dobré povědomí o vizualizaci hledaných osob, o pobytu rizikových skupin obyvatel a vzájemně tyto informace využívat dle účelu a smyslu Policie ČR. Jejich naplňování napomáhá systematická organizace služební činnosti PEO, tomuto cíli slouží služební pomůcky PEO (nástěnka s vizualizací osob v pátrání, aplikace PATROS ve služebních mobilních telefonech).

Z uvedených skutkových zjištění učinil soud následující závěr o skutkovém stavu:

Dne 12. 9. 2016 kolem 22:15 hod. byla hlídka příslušníků PČR ve složení nstržm. Bc. R. H., nstržm. R. H. a nstržm. J. Š. při přesunu služebním vozidlem z ulice Hněvotínská na ulici Okružní upozorněna kolemjdoucím mužem se psem na nadměrný hluk, křik a štěkot psů vycházející z prostoru objektu bývalých kasáren nacházejících se za heliportem ZZS, což je objekt nacházející se cca 450 m od zástavby rodinných domů na ulici Okružní. Jmenovaní policisté jsou služebně zařazeni v oddělení PEO, jehož úkolem je provádět pátrání po osobách a za tím účelem udržování si dobrého povědomí o pohybu pobytu rizikových skupin obyvatel (osoby bez domova, osoby s kriminální minulostí, apod.), které se různě seskupují ve zpravidla neobývaných, opuštěných či vybydlených olomouckých objektech, a je u nich vysoká pravděpodobnost výskytu hledaných osob. Po příjezdu k pozemku označenému oznamovatelem zjistili policisté, že se z prostoru pozemku ozývá křik osob a štěkot psů. Do prostoru objektu vstoupili odemčenou brankou ze strany objektu přiléhající k asfaltové silnici, za účelem zjištění, jestli zde nedochází k závažnému narušování veřejného pořádku - rušení nočního klidu, nebo jinému protiprávnímu jednání. Na pozemku se nacházelo několik osob, kozy a psi v oploceném prostoru a byl zde nepořádek z nashromážděného odpadu. Na místě hlídka zjistila přítomnost osob, které vyzvala k prokázání totožnosti dle § 63 odst. 2 písm. d) ZPČR. Z předložených OP, nebo sdělených osobních údajů ztotožnili policisté J. Z., M. M., M. D. a G. V., kteří byli po poučení dle § 61 odst. 3 ZPČR požádáni k podání vysvětlení dle § 61 odst. 1 písm. a) ZPČR, při němž tyto uvedli, že se bavili hlasitě mezi sebou a snažili se uklidnit štěkající psy, a dále, že jsou osobami bez domova, avšak nacházející se na uvedeném pozemku se souhlasem pronajímatele. Nstržm. H. poučil osoby, že hlasitá mluva, křik a štěkot je po 22:00 hodině z pohledu zákona považován za přestupek. Vzhledem k odlehlosti místa bylo jednání řešeno domluvou a poučením osob ze strany členů hlídky PČR. Policisté požádali jednoho z mužů, aby zašel rovněž pro další osoby, které v areálu jsou. Poté k policistům přišel žalobce, který se dotázal, co po něm policisté chtějí a dožadoval se poučení dle § 13 ZPČR. Nstržm. H. mu sdělil, že po něm chtějí občanský průkaz a že policisté mají právo zkontrolovat, zda není osobou v pátrání, čemuž odpovídá jeho povinnost sdělit údaje o své osobě. K důvodu přítomnosti policistů na daném místě policista uvedl, že jsou na místě z důvodu, že obdrželi hlášení o křiku a problémech na místě a také na tom, že by mohly být na místě osoby v pátrání. Žalobce potvrdil, že není majitelem pozemku. Žalobce uvedl, že ale teď u sebe občanský průkaz nemá, na což mu policisté sdělili, že to nevadí, že stačí, když nahlásí jméno. Poté se žalobce dožadoval vydání potvrzení o úkonu dle § 109 ZPČR, což mu policista odmítl vydat. Žalobce opakovaně zdůrazňoval, že kvůli protiprávnímu vyžádání občanského průkazu již vyhrál nad policií soudy a navrhoval, aby byl odvezen na služebnu, kde by sdělil své národnosti a bylo mu následně vystaveno potvrzení. Nstržm. H. diskutující s žalobcem naopak

zdůrazňoval vázanost policie zákonem při výkonu svěřených pravomocí a skutečnost, že žalobci nechce nijak ublížit. Poté, co žalobce hodlal odejít z místa za účelem donesení papíru a tužky, aby si zapsal služební čísla policistů, jej nstržm. Holba požádal, aby nikam neodcházel, neboť byl vyzván ke sdělení totožnosti, což mu opakovaně sdělil též se slovy „jménem zákona“, s odůvodněním, že tak činí za účelem zjištění, jestli není žalobce osobou v pátrání, s tím, že v případě opuštění místa by se žalobce dopustil neuposlechnutí výzvy, což by policistu opravňovalo použít donucovacích prostředků. Po další konverzaci, prohlášení žalobce, že není osobou v pátrání a opakované žádosti policistů, aby žalobce nedělal problémy, tento sdělil své jméno a datum narození, přičemž tito telefonicky ověřili totožnost žalobce i skutečnost, že tento není osobou v pátrání. K následným námitkám, týkajícím se vstupu policistů na předmětný pozemek, tito opakovaně uvedli, že v situaci, kdy si lidé stěžovali na hluk, neměli jinou možnost než na pozemek, zabezpečený jen odemčenou brankou, bez možnosti se dozvonit, vstoupit. Poté se žalobce znovu dovolával vydání potvrzení o provedeném úkonu dle § 109 ZPČR, avšak policisté existenci takové povinnosti zpochybnili a potvrzení mu nevydali. Poté policisté pozemek opustili. V době popisované události byl v policejní evidenci PATROS veden jako podezřelá hledaná osoba pan D. S., nar. X, bytem posledně C. 1043/6, O., který je stejně jako žalobce osoba mající štíhlý, oválný obličej, avšak D. S. je na fotografii v policejní evidenci z roku 2011 krátkovlasý, zatímco žalobce má dlouhé vlasy s dredy, stažené při jednání do copu, resp. drdolu.

Podle § 63 odst. 1 ZPČR se prokázáním totožnosti rozumí prokázání jména, popřípadě jmen, příjmení, data narození a v případě potřeby také adresy místa trvalého pobytu, adresy místa pobytu nebo adresy bydliště v zahraničí, rodného čísla a státní příslušnosti. Rozsah a způsob zjišťování osobních údajů musí být přiměřené účelu zjišťování totožnosti.

Podle § 63 odst. 2 ZPČR je policista oprávněn vyzvat k prokázání totožnosti osobu

- a) podezřelou ze spáchání trestného činu nebo správního deliktu,
- b) zdržující se v prostoru, o kterém lze důvodně předpokládat, že se v něm zdržují cizinci bez povolení opravňujícího k pobytu na území České republiky,
- c) bezdůvodně se zdržující v bezprostřední blízkosti policií chráněného prostoru nebo v místě, z něhož lze tento prostor účinně ohrozit,
- d) od níž je požadováno vysvětlení,
- e) odpovídající popisu hledané nebo pohřešované osoby,
- f) vstupující do policií chráněného objektu nebo prostoru anebo do místa, kam je policistou zakázán vstup, nebo z tohoto objektu, prostoru anebo místa vycházející,
- g) která má na místě veřejně přístupném zbraň a je důvodné podezření, že zbraně může být užito k násilí nebo pohrůžce násilím,
- h) zdržující se v blízkosti místa, kde došlo ke spáchání trestného činu nebo správního deliktu, k požáru anebo jiné mimořádné události,
- i) která má být předvedena na žádost příslušného orgánu podle jiného právního předpisu,
- j) která je oznamovatelem podezření ze spáchání trestného činu nebo správního deliktu,

- k) na žádost jiné osoby, která má na zjištění totožnosti právní zájem, jakož i osobu, která o prokázání totožnosti policistu žádá, a zjištěné osobní údaje předat osobě, která o prokázání totožnosti požádala, nebo
- l) při plnění jiného úkolu, je-li to nezbytné k ochraně bezpečnosti osob a majetku, veřejného pořádku nebo pro předcházení trestné činnosti.

Krajský soud předně uvádí, že předmět řízení vymezil žalobce svými žalobními tvrzeními a zejména návrhem výroku rozsudku (tzv. žalobním petitem) jako (ne)zákonnost zásahu policistů spočívající v nezákonné výzvě k prokázání totožnosti adresované vůči žalobci. Krajský soud proto neměl důvod zabývat se případnou zákonností výzvy k prokázání totožnosti vůči ostatním osobám, které se na daném místě v daném čase zdržovaly. Z uvedeného důvodu také krajský soud zamítl návrh na provedení důkazu výsledkem uvedených osob, neboť v tomto směru by vedl takový výsledek ke zjišťování skutečností, které nejsou předmětem tohoto řízení. Pokud by uvedené osoby (J. Z., M. M., M. D. a G. V.) měly za to, že byly jakýmkoli zásahem ze strany policistů zkráceny na svých právech, byly by aktivně legitimovány k podání (vlastní) žaloby dle § 82 s. ř. s. Žalobci však nepřísluší hájit jakákoli veřejná subjektivní práva třetích osob. Měl-li dle tvrzení žalobce sloužit výsledek uvedených osob také k prokázání průběhu celého zásahu, pak krajský soud považoval provedení těchto výsledků za nadbytečné, neboť celá konverzace mezi žalobcem a policisty byla od počátku do konce zachycena žalobcem na audionahrávce, jež byla k důkazu provedena.

Stejně tak krajský soud nepovažuje, na rozdíl od žalobce, za otázku předběžnou, která by měla jakýkoli vliv na důvodnost žaloby, vyjasnění (ne)zákonnosti vstupu policistů na předmětný pozemek.

Z krajským soudem učiněného závěru o skutkovém stavu vyplývá, že žalobci bylo k výzvě k prokázání totožnosti primárně sděleno, že jejím důvodem je obdržení oznámení o hluku na místě v nočních hodinách. Tato skutečnost jednoznačně vyplynula z audionahrávky pořízené žalobcem, čímž bylo setrvalé tvrzení žalobce, že mu policií nebylo sdělováno nic o rušení nočního klidu, vyvráceno. S ohledem na skutečnost, že skutkovou podstatu přestupku proti veřejnému pořádku dle § 47 odst. 1 písm. c) zákona o přestupcích naplní svým jednáním osoba, která ruší noční klid, bylo prověřování totožnosti osob nacházejících se na místě, odkud měl být noční klid rušen dle přijatého oznámení po 22. hodině, zcela v souladu s § 63 odst. 2 písm. d) ZPČR, neboť bylo oprávněním policistů požadovat od těchto osob vysvětlení.

Bezprostředně poté bylo žalobci zasahujícími policisty sděleno rovněž to, že účelem kontroly totožnosti osob je také zjišťování, zda se na místě nezdržují osoby v pátrání. Byť policisté nesdělili žalobci předem, že se jim jeví být podobným osobě v pátrání, následně doložením údajů z informačního systému policie bylo prokázáno, že v době provádění kontroly žalobce byl v policejní evidenci PATROS veden jako podezřelá hledaná osoba pan D. S., nar. X, který je dle zjištění soudu stejně jako žalobce osobou mající štíhlý, oválný obličej, přičemž se nejedná o osobu, která by s ohledem na věk, barvu pleti, vlasů nebo výrazné obličejové rysy či jiné nezaměnitelné „poznávací znamení“ svou podobou zásadně vylučovala zaměnitelnost s osobou žalobce. Skutečnost, že žalobce má dlouhé vlasy, zatímco D. S. na fotografii vlasy krátké, dle názoru soudu nemůže zaměnitelnost těchto osob

v očích zasahujících policistů vyloučit, neboť fotografie hledané osoby pocházela z roku 2011, zatímco ke kontrole totožnosti žalobce došlo v roce 2016. V neposlední řadě považuje soud za významné zdůraznit, jak ostatně činil opakovaně i sám žalobce, že prokazování totožnosti probíhalo na neosvětleném místě v nočních hodinách, tj. za tmy, tudíž možné zaměnění žalobce s některou z osob, jejichž podobizny policisté uchovávají toliko ve své paměti, bylo tím spíše pochopitelné a odůvodnitelné. Proto krajský soud dospěl k závěru, že i důvod k výzvě k prokázání totožnosti stanovený § 63 odst. 2 písm. e) ZPČR byl v posuzovaném případě naplněn.

Judikurní příměř, užítý žalobcem, tj. argumentaci závěry učiněnými v rozsudku NSS ze dne 27. 8. 2014, č. j. 2 As 35/2014-109, nepovažuje soud za příléhavé. Kromě zcela odlišných skutkových okolností případu (v posuzované věci se jednalo o silniční kontrolu řidiče vozidla, nikoli prověřování oznámení o rušení nočního klidu) totiž ve věci řešené v uvedeném rozsudku NSS nebylo, a to ani následně, tvrzeno, že by se měla osoba, od níž bylo vyžadováno prokázání totožnosti, podobat jakékoli konkrétní osobě v pátrání.

Krajský soud dále uvádí, že považuje za nezbytné posuzovat předmětný zásah komplexně a s přihlédnutím ke všem skutkovým okolnostem. Právě s ohledem na popsané skutkové okolnosti je zřejmé, že na místě zásahu policistů došlo k vývoji událostí, neboť ačkoli původcem zásahu policejní hlídky v daném místě bylo oznámení o hluku a štěkotu psů v nočních hodinách, přidružila se následně i další okolnost v podobě dojmu policistů o podobnosti žalobce s konkrétní osobou v pátrání. Krajský soud nadto považuje za zcela legitimní a důvodné také podezření policistů, dané zkušenostmi z činnosti jejich oddělení, že na popsaném, relativně odlehklém místě, které je objektem bývalých kasáren, nacházejí se tam marigotky, osoby bez domova, psi v klecích, přičemž žádná z v místě se vyskytujících osob nezpochybňuje, že není vlastníkem předmětného objektu a liší se i tvrzení těchto osob o jejich soukromoprávním vztahu k uvedenému objektu, je jistá pravděpodobnost, či alespoň zvýšená možnost, že se na takovém místě zdržují osoby v pátrání, jež se dle zkušeností policistů nezřídka nacházejí právě v přítomnosti osob bez domova, zdržujících se v opuštěných, neobydlených či vybydlených objektech.

Extrémně restriktivní výklad pravomocí příslušníků policie, svazující těmto ruce a omezující jim za popsaných okolností alespoň zjistit totožnost osob v takových prostorách se nacházejících, obzvláště pokud obdrželi oznámení o rušení nočního klidu, by dle názoru krajského soudu vedl k paralyzování činnosti policie a k výraznému zeslabení její schopnosti plnit zákonem jí svěřenou působnost, vymezenou zejména v § 2 ZPČR, tj. chránit bezpečnost osob a majetku a veřejný pořádek a předcházet trestné činnosti. Takový stav považuje krajský soud za společensky zcela nežádoucí.

Zasahující policisté jednali s žalobcem zdvořile, zcela v mezích zákona a zcela přiměřeně jej poučili o jeho povinnosti sdělit na výzvu policisty údaje o své totožnosti. Zásah policistů proto krajský soud v žádném případě nehodnotí jako nezákonný.

Krajský soud tudíž žalobu podle § 87 odst. 3 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť procesně úspěšnému žalovanému nevznikly dle obsahu spisu v řízení před soudem žádné náklady jdoucí nad rámec jeho běžné úřední činnosti.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **lze** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně.

V Olomouci dne 10. ledna 2017

Za správnost vyhotovení:
Markéta Chrudinová

Mgr. Jiří Gottwald v. r.
předseda senátu